

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta (HE 42/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylitarkastaja Laura Sarlin, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Anita Mäkinen, Liikenteen turvallisuusvirasto
- senior advisor Olof Widén, Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- sisäministeriö
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Satamaliitto

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- valtioneuvoston kanslia
- ulkoministeriö
- oikeusministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöministeriö
- Liikennevirasto
- Suomen ympäristökeskus
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2018 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan (MARPOL 73/78 -yleissopimus) VI liitteeseen Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n päätöslauselmilla MEPC.271(69) ja MEPC.286(71) tehdyt muutokset sekä lait muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että merenkulun ympäristönsuojelulakia muutettaisiin yleissopimuksen liitteisiin tehtyjen muutosten edellyttämällä tavalla.

Mainituilla päätöslauselmilla tehdyt muutokset liittyvät lähinnä alusten dieselmootoreiden tyyppien oksidipäästöjen vähentämiseen. Vuonna 2016 päätöslauselmalla MEPC.271(69) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen lisättiin vaatimus tehdä alusten dieselmootoreiden tyyppien oksidipäästöjen vähentämisen toimintatilaa koskevat merkinnät aluksen päiväkirjaan aina aluksen tullessa tyyppien oksidipäästöjen valvonta-alueelle tai aluksen poistuessa sieltä. Lisäksi merkin-tä tulee tehdä, kun dieselmootoreiden toimintatila muuttuu aluksen ollessa valvonta-alueella. Vuonna 2017 VI liitteeseen tehtiin päätöslauselmalla MEPC.286(71) muutokset, joilla rajoite-taan tyyppien oksidipäästöjä Itämerellä ja Pohjanmerellä nimeämällä kyseiset merialueet vuoden 2021 alusta alkaen tyyppien oksidipäästöjen vähentämistä koskeviksi valvonta-alueiksi. Samalla VI liitteeseen tehtiin alukselle toimitettavan polttoaineen rikkipitoisuuden ilmoittamiseen käytettävää polttoaineen luovutustodistusta koskevat muutokset.

Muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskevat lait sekä laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun yleissopimuksen liitteiden muutokset tulevat Suomen osalta kansainvälisesti voimaan. Tarkoitus on, että muutokset tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019, joka on päätöslauselmalla MEPC.286(71) MARPOL 73/78 -yleis-sopimuksen VI liitteeseen tehtyjen muutosten kansainvälinen voimaantulopäivä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Valiokunta on jo käsitellessään rikin oksidipäästöjä mietinnössään LiVM 20/2014 vp — HE 86/2014 vp pitänyt merenkulun päästöistä aiheutuvien ympäristöhaittojen vähentämistä erittäin hy-vänä ja tärkeänä tavoitteena. Nyt kyseessä olevat muutokset vähentävät edelleen kyseisiä haittoja ja ovat siten kannatettavia. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että vuonna 2014 rikin oksidi-päästöjen käsittelyn yhteydessä etenkin merenkulkuala suhtautui varauksellisesti uusista määrä-yksistä aiheutuviin kustannuksiin ja mahdollisiin kilpailukykyä laskeviin näkökohtiin. Nyt käsi-teltävänä olevien muutosten osalta vastaavanlaisia pelkoja ei ole esitetty vaan on lähinnä paino-tettu, että säännösten tulee koskea maailmanlaajuisesti ja tasapuolisesti kaikkia toimijoita.

Nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä hyväksyttävät päätöslauselmat liittyvät lähinnä alusten dieselmootoreiden tyyppien oksidipäästöjen vähentämiseen. Polttoaineen luovutustodistusta koske-va tekninen muutos taas liittyy alusten rikkipäästöihin. Sekä ympäristönsuojelun että kilpailuky-

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2018 vp

vyn kannalta on tärkeää, että määräykset hyväksytään ja saatetaan voimaan maailmanlaajuisesti. Suomen merenkulku on sopeutunut uusien sääntöjen edellyttämiin toimintatapoihin, ja meillä onkin jo nesteytetyllä kaasulla (LNG) toimivia aluksia. Suomessa on teknistä osaamista näiden määräysten vaatimien uusien tekniikoiden osalta, ja sen vuoksi on hyvä, että ne koskevat kaikkia toimijoita. Tämä avaa uusia toiminta- ja liikemahdollisuuksia suomalaisille alan toimijoille.

Tärkeää on myös huolehtia rikittömän ja typettömän polttoaineen saatavuudesta ja jakeluverkosta.

Valvonta ja sanktiojärjestelmä

On tärkeää, että säännösten valvonta on tehokasta ja toimivaa. Jatkotyöskentelyssä valvonta- ja kustannusvastuiden määrittäminen kansainvälisesti on hyvin tärkeää, jotta valvonta on toimivaa ja samankaltaista mahdollisimman laajalla alueella. On myös syytä varata riittävät resurssit valvonnan tehokkuuden turvaamiseksi.

Jo mietinnössään LiVM 20/2014 vp — HE 86/2014 vp valiokunta piti tärkeänä, että käytössä olevan sanktiojärjestelmän tulee tukea tehokkaasti uusien vaatimusten käyttöönottoa.

Tiedottaminen

Nyt hyväksyttävistä muutoksista on tarpeen tiedottaa etukäteen, jotta varustamoilla ja muilla toimijoilla on mahdollisuus varautua muutoksiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 42/2018 vp tarkoitetun yleissopimuksen liitteeseen tehdyt muutokset.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 42/2018 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Helsingissä 27.4.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Mirja Vehkaperä kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Suna Kymäläinen sd

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2018 vp

jäsen Mia Laiho kok
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker